

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu

ks. prof. zw. dr hab. Wiesław Wenz

KIEROWNIK KATEDRY PRAWA KANONICZNEGO
I PRAWA WYZNANIOWEGO

50-329 Wrocław; pl. Katedralny 12/6
e-mail: wwenz@archidiecezja.wroc.pl
kom.: +48/694448176; 071/321-74-15

Recenzja w postępowaniu habilitacyjnym

ks. dra Pawła KALETY, przygotowana stosownie do decyzji Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów Naukowych z dnia 9 maja 2017 roku w sprawie powołania komisji habilitacyjnej dla przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego, wszczętego w dziedzinie *nauk prawnych*, w dyscyplinie *prawo kanoniczne*, na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie. Wiadomość o powołaniu mnie na recenzenta w postępowaniu habilitacyjnym została przekazana przez Dziekana Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, pismem z dnia 22 maja 2017 roku.

Zgodnie z ustawą z dnia 14 marca 2003 roku *O stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki* [Dz. U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595; Dz. U. z 2005 r., nr 164, poz. 1365; Dz. U. z 2011 r., nr 84, poz. 455 z późn. zm.] do postępowania habilitacyjnego może zostać dopuszczona osoba, która posiada stopień naukowy doktora oraz osiągnięcia naukowe lub artystyczne, uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład autora w rozwój określonej dyscypliny naukowej lub artystycznej oraz wykazująca się istotną aktywnością naukową lub artystyczną. Oczekiwane osiągnięcia naukowe może stanowić samodzielne dzieło opublikowane w zwartej całości lub w zasadniczej części albo jedno-tematyczny cykl publikacji; zrealizowane oryginalne osiągnięcia projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne; część pracy zbiorowej, jeżeli opracowanie wydzielonego zagadnienia jest indywidualnym wkładem osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego. Ponadto z *Rozporządzenia* Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 roku w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego wynika, że ocena merytoryczna powinna objąć osiągnięcia naukowo-badawcze oraz dorobek dydaktyczny i popularyzatorski, a także dorobek w zakresie współpracy międzynarodowej. W swojej recenzji zechcę odnieść się do wymagań postawionych recenzentowi przez w/w akty prawne, a więc Ustawę z 2003 roku i Rozporządzenie z 2011 roku.

1. Ocena aktywności naukowej ks. dra Pawła KALETY po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego

a. Osoba i wykształcenie Habilitanta, realizowane doświadczenie zawodowe, praca dydaktyczna, aktywność ekspercka i recenzencka.

Z załączonego Autoreferatu i pozostałych dokumentów wiarygodnie wynika, że **ks. Paweł KALETA** urodził się 17 maja 1977 roku w Radomiu, gdzie sfinalizował edukację na poziomie szkoły podstawowej i średniej. Natomiast w latach 1998 – 2004 odbywał studia filozoficzno-teologiczne w Wyższym Seminarium Duchownym Diecezji Radomskiej w Radomiu, afiliowanym do Uniwersytetu Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie, gdzie w 2004 roku uzyskał tytuł magistra teologii. Świecenia kapłańskie przyjął w 2004 roku w Katedrze Radomskiej przez posługę Arcybiskupa Zygmunta Zimowskiego. Jako prezbiter diecezji radomskiej pracował przez rok po święceniach w duszpasterstwie parafialnym oraz jako rekolekcjonista. Od 1 października 2005 roku podjął studia specjalistyczne z prawa kanonicznego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego uzyskując w 2008 roku tytuł magistra prawa kanonicznego na podstawie pracy dyplomowej pt.: *Skuteczność skargi powodowej w kanonicznym procesie o stwierdzenie nieważności małżeństwa*. Promotorem tego opracowania była Pani wówczas dr Marta Greszata, dziś ceniony profesor KUL. Po złożeniu egzaminu licencjackiego z prawa kanonicznego kontynuował studia prawnokanoniczne z zakresu kościelnego prawa majątkowego. Stopień naukowy doktora nauk prawnych w dziedzinie prawa kanonicznego zdobył w 2011 roku na podstawie rozprawy: *Zadania zarządcy majątku kościelnego w świetle Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku i polskich synodów diecezjalnych* napisanej pod kierunkiem ks. dra hab. Stanisława Dubiela prof. KUL. Recenzentami tej rozprawy byli ks. prof. dr hab. Edward Górecki z Wrocławia oraz ks. prof. dr hab. Henryk Miszał z KUL. Habilitant od 1 października 2011 roku został zatrudniony na stanowisku asystenta, a od 2013 roku adiunkta w Katedrze Kościelnego Prawa Majątkowego Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, pełniąc funkcję sekretarza katedry. W latach 2011-2012 pełnił funkcję sekretarza Rady Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL. Od 2011 roku jest członkiem *Stowarzyszenia Absolwentów i Przyjaciół Wydziału Prawa KUL* oraz członkiem *Stowarzyszenia Kanonistów Polskich*. W latach 2012-2013 odbył studia podyplomowe z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego. W październiku 2015 roku odbył staż naukowy St. Paul University w Ottawie. Jest również członkiem *Polskiego Towarzystwa Prawa Wyznaniowego* oraz *Canon Law Society Great Britain & Ireland*. Habilitant we wspomnianym okresie korzystał również z edukacji lingwistycznej, dlatego stosowny czas przebywał w ośrodkach zagranicznych, szczególnie zdobywając certyfikat *IELTS Academy*, potwierdzający znajomość języka angielskiego na poziomie C2 Excel College, Manchester w Wielkiej Brytanii. W powyższym okresie podejmował się zajęć organizacyjnych i dydaktycznych, które kontynuuje dotychczas w zakresie ćwiczeń z kościelnego prawa majątkowego, prowadzi wykład monograficzny z zarysu prawa kanonicznego, wykład fakultatywny z zarządzania majątkiem kościelnym oraz proseminarium. W okresie dotychczasowego zatrudnienia prowadził również wykłady i ćwiczenia z kościelnego prawa małżeńskiego, z prawa konkordatowego oraz z historii źródeł kościelnego prawa polskiego. W Instytucie Administracji WPPKiA KUL prowadzi wykład i ćwiczenia z zarysu prawa kanonicznego [działalność naukowo-dydaktyczna]. Należy szczególnie zwrócić uwagę na wiernie

kontynuowaną przez Habilitanta działalność *stricte naukową*, bowiem od 2011 roku został zatrudniony na stanowisku asystenta a potem adiunkta w Katedrze Kościelnego Prawa Majątkowego w Instytucie Prawa Kanonicznego działającym jako integralna część Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL [2011-2014], a od 2014 roku jako adiunkt w Katedrze Norm Ogólnych i Kościelnego Prawa Majątkowego.

Należy wskazać, że ks. dr Paweł KALETA w swoim środowisku pracy oraz w środowisku naukowym kanonistów polskich i działających w ośrodkach zagranicznych czynnie podejmował współpracę merytoryczną w zakresie wymiany doświadczeń naukowych, co potwierdzają publikacje, zwłaszcza opracowanie zbiorowe *The Temporal Goods of the Church. Selected Issues*, Dean Print Ltd. London 2016, pod wspólną redakcją z ks. prof. Stanisławem Dubielem. Godzi się dodać, że w powyższym trudzie naukowym wzięli udział m.in. kard. Velasio de Paolis z Prefektury Stolicy Apostolskiej ds. ekonomicznych, John Beal z Katolickiego Uniwersytetu w Waszyngtonie, Nicolas Cafardii z Papieskiego Uniwersytetu Gregoriańskiego oraz czołowi przedstawiciele Uniwersytetu z Nowego Yorku, św. Pawła w Ottawie, Uniwersytetu w Cafardii, w Monachium i z Australii. Merytoryczność wypowiedzi i naukowych egzemplifikacji zogniskowała się we współczesnych problemach istotnych dla zarządzania dobrami kościelnymi w środowiskach ich naukowej pracy. Habilitant uczestniczył w 22 konferencjach, sympozjach i spotkaniach naukowych, również o charakterze międzynarodowym, a podczas 8 spotkań wygłosił przedmiotowe referaty, istotne dla jego domen badawczych [dokładne relacje i wskazania znajdują się w załącznikach do autoprezentacji i potwierdzają narastającą dynamikę autorskiego naukowo-badawczego zaangażowania Habilitanta w rozwój *dziedziny nauk prawnych a szczególnie dyscypliny prawo kanoniczne*].

Oceną merytoryczną należy objąć również zaangażowanie Habilitanta w proces kształcenia nowych kadr naukowych. I w tym zakresie Habilitant ma swoją dobrą część, bowiem jest promotorem pomocniczym przygotowywanej rozprawy doktorskiej Pani mgr-lic. Agaty Warmuz pt. *Akty zwyczajnego i nadzwyczajnego zarządzania dobrami doczesnymi w Polsce*. Jest opiekunem naukowym badań specjalistycznych podjętych przez mgr-lic. Magdalenę Wojdała pt. *Działalność gospodarcza jako jedna z form finansowania Kościoła katolickiego w Polsce*, które to badania mają uzasadnioną perspektywę dla otwarcia przewodu doktorskiego, w którym Habilitant przyszłościowo może zostać ustanowiony promotorem, kiedy Rada Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji podejmie uchwałę o otwarciu tegoż przewodu. Habilitant podejmował współpracę naukową i dydaktyczną w ramach seminariów naukowych magisterskich i doktorskich prowadzonych przez ks. prof. dra hab. Stanisława Dubiela, dotychczasowego kierownika Katedry Prawa Majątkowego KUL. Jest recenzentem 13 prac magisterskich z zakresu prawa kanonicznego. Istotnym dopełnieniem powyższego zaangażowania naukowo-dydaktycznego jest bezpośredni udział Habilitanta w realizacji dorobku organizacyjnego, na który składają się pełnienie funkcji sekretarza Rady Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji [2011-2012], członka Rady Instytutu Prawa Kanonicznego, sekretarza Katedry Kościelnego Prawa Majątkowego i Katedry Norm Ogólnych i Kościelnego Prawa Majątkowego, członka zespołu przygotowującego raport dla potrzeb oceny programowej dokonanej przez PKA na kierunku prawo kanoniczne, tutora studentów na kierunku prawo kanoniczne oraz podejmowana cyklicznie działalność popularyzatorska w zakresie oferty edukacyjnej Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II.

Rekapituluując powyższe chcę stwierdzić, że w tej częściowej ocenie bardzo pozytywnie odnoszę się do zdobytego przez ks. dra Pawła KALETĘ specjalistycznego wykształcenia prawnego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie oraz ugruntowanej i poszerzonej formacji lingwistycznej, istotnej dla egemplifikacji norm powszechnych i partykularnych, koniecznych dla działalności administracji kościelnej i stosowania przyjętych procedur kanonicznych w podejmowanych czynnościach. Powyższa formacja naukowa znalazła właściwe odzwierciedlenie i wpłynęła na wartość naukową w podejmowanej przez Habilitanta działalności badawczej, dydaktycznej i organizacyjnej, a nade wszystko przyczyniła się do odpowiedniego poziomu merytorycznej treści zawartej w opublikowanych autorskich i eksperckich opracowaniach. Tę ocenę wstępną formułuję w oparciu o dokładne studium przesłanych materiałów, których Autorem jest Habilitant. Pozytywna ocena została wzmocniona osobistym przekonaniem, opartym na autorskich informacjach, jak i osobistym doświadczeniu Recenzenta, który w przeszłości podejmował się również podobnych zakresów czynności dydaktycznych i edukacyjnych oraz działalności im towarzyszącej w zakresie organizowania życia naukowo-dydaktycznego, bezpośredniego uczestnictwa w edukacyjnej działalności Papieskiego Wydziału Teologicznego we Wrocławiu. Pozytywna ocena obejmuje również udział Habilitanta w promocji studentów do magisterium, jako recenzent ich szczegółowych opracowań, udziału w opracowywaniu pomocy naukowych dla studentów oraz propozycji ćwiczeń.

b. Dorobek naukowy ks. dra Pawła KALETY po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Z zawartości otrzymanej dokumentacji w postępowaniu habilitacyjnym ks. dra Pawła KALETY wynika, że Jego dorobek naukowy po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego można przyporządkować do czterech działów integralnie obecnych w zagadnieniach wskazanych przez Prawodawcę w V Księdze Kodeksu Prawa Kanonicznego: *Dobra doczesne*. Te publikacje jako samodzielne monografie [4 opracowania] lub artykuły naukowe [17 opracowań] zostały opublikowane z zachowaniem wymogów edytorskich i po uzyskaniu pozytywnych recenzji wydawniczych, co już u początku wskazuje na odpowiedni poziom naukowego opracowania. Artykuły zostały opublikowane w czasopiśmie punktowanym, m.in. w *Rocznikach Nauk Prawnych*, *Prawie Kanonicznym*, *Studiach Prawniczych KUL*, *Studiach z Prawa Wyznaniowego* oraz w *Annales Canonici*. Habilitant dokonał uzasadnionego podziału na cztery grupy tematyczne: **1** – finansowanie kościelnych jednostek organizacyjnych [3 opracowania naukowe], **2** – zarządzanie dobrami kościelnymi [9 pozycji], **3** – kościelne prawo karne za przestępstwa majątkowe [2 opracowania], **4** – skuteczność kościelnych aktów administracyjnych w państwowym porządku prawnym [3 artykuły].

Szczegółowa analiza autorskich opracowań Habilitanta, istotna dla wskazanych powyżej grup tematycznych przekonuje mnie do tego, iż niemal każde z nich ma szansę stania się wartościowym przyczynkiem dla rozwoju nauki prawa kanonicznego a szczególnie kościelnego prawa majątkowego. Prezentowane teksty wymownie wskazują na permanentny i subtelny rozwój naukowo-badawczy Habilitanta, na wiarygodność proponowanych rozwiązań, na jego dojrzałość i utrwalającą się samodzielność w podejmowaniu tematów, właściwego stosowania klucza badań metodologicznych, jak również włączenia się w

rozwiązywanie zarówno podstawowych, jak i złożonych tematów badawczych. Podjęte opracowania potwierdzają w swojej treści i formie, że Habilitant rzeczywiście posiada wystarczający zasób właściwych dla pracy naukowo-badawczej zdolności, korzysta z nich w sposób krytyczny, co ma bezpośrednie przełożenie na jakość i merytoryczność prezentowanych tez oraz rozwiązań, które w wielu punktach rzeczywiście ubogacają dorobek myśli w kanonistyce polskiej i światowej, jak i przyczyniają się do pełniejszego zrozumienia normatywności prawa kanonicznego, zagadnień istotnych dla stosowania prawa wyznaniowego, co niewątpliwie korzystnie wpływa na właściwy kształt wzajemnych relacji w społeczności państwowej, którą integralnie tworzą członkowie Kościoła katolickiego i innych wspólnot wyznaniowych. Publikacje Habilitanta mają szansę stania się odważną inspiracją do ukształtowania odpowiedniej świadomości eklezyjalnej w zakresie zintegrowanego i społecznie słusznego finansowania Kościoła, z poszanowaniem jego autonomii i niezależności, jak również sprawiedliwości społecznej. Ze wskazanych tez i merytorycznej treści Habilitanta wynika, że korzystanie np. z osiągnięć ekonomii nigdy nie powinno być celem samym w sobie lecz tylko narzędziem, środkiem, ważnym i niezastąpionym, który jest obecny w całej aktywności ludzkiej w społeczności wiernych. Faktycznie groźnym niebezpieczeństwem byłoby dokonanie zamiany narzędzia w cel w toku administrowania dobrami doczesnymi w każdej wspólnocie eklezyjalnej. Aby uniknąć tego niebezpieczeństwa pożytecznym jest ustalenie pewnych kryteriów, które zawsze mogą odpowiednio umiejscowić odpowiedzialną troskę o kościelne dobra doczesne również w systemie ekonomicznym. Te kryteria muszą być zgodne ze stylem eklezyjalnego życia i należy je postrzegać/rozpatrywać we wzajemnych relacjach: jako zasady uzupełniające i wyjaśniające inne zaś rozpatrywane jako mogące doprowadzić do rozwiązania sytuacji konfliktowych. Należy również wskazać, że żadna wspólnota działająca i tworząca współcześnie Kościół nie może uwolnić się od obowiązku godziwego zarządzania dobrami powierzonymi, dlatego istnieje konieczny obowiązek i realna potrzeba wypracowania jasnych kryteriów, aby to zarządzanie było ewangelicznym świadectwem. W takich okolicznościach rodzi się wskazanie, aby każdy mógł zgłębić przynajmniej w podstawowym wymiarze *aspekt ekonomiczny* kierowania wspólnotą, a nie jedynie osoby bezpośrednio odpowiedzialne za zapewnienie środków i stawianie czoła w realizowaniu potrzeb materialnych wspólnoty (ekonom, przełożony). Stąd wszyscy członkowie korzystający z dóbr winni być zaangażowani w realizację troski o dobra materialne wspólnoty, bowiem wszyscy potrzebujemy dóbr, środków materialnych do codziennego funkcjonowania. Zatem każdy winien zgłębić podstawowe prawidła i zasady z zakresu wiedzy ekonomicznej. Jest to dzisiaj konieczny walor formacyjny w każdej wspólnocie: wszyscy winni przejawiać troskę o dobra materialne (odpowiedni stosunek do wartości materialnych pomaga w odpowiednim przeżywaniu ślubu ubóstwa), aby wykluczyć z rozporządzania dobrami wszelkie marnotrawstwo, niegospodarność, nieuczciwość czy indywidualizm, które zazwyczaj potwierdzają brak autentycznej troski o dobro wspólne.

W ocenie merytorycznej zgromadzonych w powyższych grupach opracowań autorskich Habilitanta raz jeszcze należy wskazać, że:

- Monografie w języku polskim i angielskim i artykuły Habilitanta zostały opublikowane z zachowaniem wymogów istotnych dla publikacji naukowych, jak również w czasopiśmie recenzowanych, co jest istotne i ważne dla jakości tak samych tekstów i autorskiej prezentacji szczegółowych zagadnień badawczych. Publikowane artykuły spełniają

istotne wymogi opisane w obowiązujących kryteriach metodologicznych, Habilitant prawidłowo określił problem badawczy a następnie w sposób logiczny, spójny i dociekliwy, korzystając z bogatej literatury przedmiotu, dokonał egzemplifikacji szczegółowych zagadnień. W każdym opracowaniu swoje tezy badawcze udokumentował źródłowo, jak również wskazał na bogatą literaturę przedmiotu, co wiernie potwierdzają przypisy umieszczone w opublikowanych tekstach naukowych. Habilitant nigdy nie ograniczał się do samej relacji naukowych osiągnięć innych autorów, lecz wykazał, że posiada zdolność do podjęcia naukowego dialogu, a nawet rzeczowej, odpowiednio umotywowanej polemiki. Dlatego jego twórczość specjalistyczna jest wartościowa i przyczynia się do stałego rozwoju naukowego również innych osób, tworzących środowiska zainteresowane zgłębianiem szczegółowych problemów badawczych, tak w zakresie klasycznych zagadnień kanonistyki, jak i w zakresie prawa wyznaniowego.

- Publikacje ks. dra Pawła KALETY: monografie, artykuły naukowe, jak również recenzje, komunikaty i sprawozdania spełniają wymogi podstawowego warsztatu metodologicznego, cechują się poprawnością językową, ścisłością w zakresie używania pojęć specjalistycznych, jasnością wywodów i postawionych problemów badawczych, tak w dyscyplinie prawa kanonicznego, jak i prawa wyznaniowego. W moim przekonaniu posiadają znaczącą wartość naukową i wskazują na utrwalającą się w osobie Habilitanta samodzielność naukową w zakresie tez stawianych w autorskiej pracy badawczej. Habilitant odznacza się sumiennością w badaniach naukowych oraz szczególną pracowitością, która jest konieczna przy powstawaniu opracowań, liczących się zarówno w środowisku kanonistów i specjalistów z zakresu prawa wyznaniowego.
- W prezentowanych opracowaniach Habilitant podejmuje się trudu udzielenia odpowiedzi na aktualne zapotrzebowania środowiska kościelnego i społecznego, stąd podjęte przez Niego tematy i zagadnienia z zakresu prawa kanonicznego [całościowej troski o dobra doczesne Kościoła] i prawa wyznaniowego, oscylują wokół płaszczyzny wzajemnych relacji istotnych dla podmiotów publicznych i osób fizycznych, jak również praw i obowiązków należnych wszystkim wiernym. W mojej ocenie prezentowane opracowania Habilitanta są nowatorskie i tematycznie spójne, stąd cały dotychczasowy dorobek pisarski należy postrzegać w wymiarze bardzo ważnych naukowych osiągnięć. Habilitant w przedłożonej prezentacji autorskiej rzeczowo scharakteryzował dotychczasowe badania i publikowane osiągnięcia naukowe, podał istotne cele i motywy badawcze, które uważam za ważne dla Jego osobistego rozwoju naukowego. W podjętych opracowaniach Habilitant ukazał się jako zainteresowany pracą naukową, jako pracowity i sumienny Autor, który nie ma poważniejszych trudności z obraniem specjalistycznej przestrzeni badawczej. Zapoznając się z dorobkiem naukowym Habilitanta nabyłem przekonania, że dotychczas ks. dr Paweł KALETA inspirował się potrzebą opracowania szczegółowych tez i tematów integralnie związanych z samą dyscypliną prawnokanoniczną i zagadnieniami z zakresu prawa wyznaniowego, zwłaszcza mających istotny wpływ na wiarygodne określenie pozycji prawnej i kanonicznej dóbr kościelnych. Kandydat do samodzielności naukowej każdorazowo odpowiedzialnie skupiał się na podaniu i opracowaniu konkretnych zagadnień tematycznych, które mają swoje implikacje kanoniczne i prawno-cywilne. Habilitant jawi się niewątpliwie w dziedzinie nauk prawnych i w dyscyplinie prawo kanoniczne jako ceniony

specjalista i ekspert. Publikowane teksty naukowe zawierają pogłębioną analizę naukowo-badawczą, dokonaną na podstawie ogłoszonej literatury przedmiotu, istotnej dla prezentowanych tez badawczych. Habilitant posiada zdolność zastosowania właściwego klucza do podjętych metodologicznych badań.

- Z zadowoleniem przyjąłem fakt, że rzeczową i sumienną kontynuacją tego naukowego stylu jest zamieszczona wykazie publikacji monografia habilitacyjna, a mianowicie: *Prawne aspekty zarządzania dobrami kościelnymi*, Lublin 2017: Wydawnictwo KUL, ss. 294 [ISBN 978-83-8061-343-0], stanowiąca w zamyśle Habilitanta tematycznie spójne dzieło, traktowane jako główne Jego osiągnięcie naukowe po uzyskaniu stopnia naukowego *doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego*. Na pewno potwierdza to fakt, że ukierunkowanie podejmowanych dalszych badań autorskich dokonuje się w sposób rzeczowy, krytycznie przemyślany, wiarygodny i dojrzały. Przedstawione do oceny opracowania autorskie Habilitanta stanowią trzon Jego dorobku naukowego i przekonują o posiadanych zdolnościach naukowo-badawczych. Bez trudności decyzyjnej stwierdzam, że zanalizowany zbiór osiągnięć należy zakwalifikować i uznać jako znaczący wkład Autora w rozwój *dyscypliny prawo kanoniczne i prawo wyznaniowe* oraz jako pożyteczny i twórczy dla poznania oraz zgłębienia dyscypliny prawno-kanonicznej. Pozytywnie oceniam przejawy zaangażowania się Habilitanta w działalność dydaktyczną, organizatorską, ekspercką w zakresie prawa wyznaniowego. Ks. dra Pawła KALETEJ postrzegam jako zaangażowanego i wiarygodnego pracownika naukowego, aktywnego na płaszczyźnie opracowań z zakresu kościelnego prawa majątkowego i zarządzania dobrami kościelnymi, gotowego do dialogu z perspektywą wyznaczoną w szczegółowych normach prawa wyznaniowego.
- Mając zatem na uwadze powyższy zasób dokonań Habilitanta na płaszczyźnie naukowej, podejmowanej pracy dydaktycznej, realizowania doświadczenia zawodowego, aktywności eksperckiej i recenzenckiej, znacząco pogłębioną refleksję prawno-kanoniczną i prawno-wyznaniową, obecną w prezentowanym i przedłożonego mi do oceny dorobku naukowym, jak i pozostałej aktywności naukowej – uważam, że dotychczasowy dorobek znacząco wyczerpuje wymogi konieczne do zdobycia samodzielności naukowej, określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 roku, w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. nr 196, poz. 1165). Liczba pozycji ocenionych pozytywnie stanowi na tym etapie – w połączeniu z monografiami i rozprawą habilitacyjną wystarczający zasób, konieczny do naukowej promocji Habilitanta.

2. Ocena krytyczna głównego osiągnięcia naukowego ks. dra Pawła KALETY – monografii pt. *Prawne aspekty zarządzania dobrami kościelnymi*, Lublin 2017: Wydawnictwo KUL, ss. 294.

Habilitant przedłożył w dokumentacji postępowania habilitacyjnego w/w monografię, jako Jego główne osiągnięcie naukowe po uzyskaniu stopnia *doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego*. Monografia została wydana w Wydawnictwie KUL w Lublinie, z numerem ISBN 978-83-8061-343-0, jako pozycja recenzowana, co wprost wskazuje na zamierzony profesjonalizm publikowanych badań

naukowych oraz zobowiązuje Habilitanta do zapewnienia merytorycznej wartości prezentowanego naukowego opracowania. Natomiast sama procedura recenzowania artykułów i rozpraw już na stopniu wydawniczym obiektywnie i znacząco podnosi ich walor oraz wartość naukową, jak również przyczynia się do rzetelniejszej obiektywizacji wartości prezentowanej rozprawy.

a. Podjęcie problemu, sprecyzowanie tematu rozprawy i walor poznawczy

Należy wskazać, że wybór problemu do badań naukowych i szczegółowe jego sformułowanie w przyjętym temacie rozprawy habilitacyjnej wypływa wprost ze specjalistycznego przygotowania ks. dra Pawła KALETY zdobytego w okresie studiów w Lublinie i Warszawie, jak również z autorskich zainteresowań i merytorycznych poszukiwań Habilitanta, który odpowiedzialnie dostrzegł konieczność ich krytycznego pod względem naukowym opracowania. Habilitant wymownie wzmacnia grupę polskich i zagranicznych kanonistów, którzy od lat prowadzą szczegółowe badania w zakresie zarządzania majątkiem kościelnym – dobrami doczesnymi Kościoła, jego ochroną i pomnażaniem, tłumaczą celowość posiadania tych dóbr i wskazują na zadania obligujące zarządców majątku kościelnego do należytej troski o powierzone zasoby. W środowisku polskich kanonistów w tym zakresie swoje osiągnięcia badawcze prezentują m.in. wybrani pracownicy Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II a w ich gronie Habilitant prezentuje znaczącą pozycję. Jego dotychczasowy dorobek wydaje się najbardziej spójny i metodologicznie scalony. Podejmowane w kolejnych opracowaniach szczegółowe zagadnienia z zakresu V Księgi Kodeksu Prawa Kanonicznego wskazują, że Habilitant zdobywa pozycję eksperta w tej dyscyplinie, tym bardziej, że dotychczas w polskiej literaturze kanonistycznej nie ma wielu autorów z tak szczegółowym dorobkiem w zakresie naukowego opisu i merytorycznie postawionych tez badawczych w samej przestrzeni troski o dobra doczesne Kościoła katolickiego, zwłaszcza w wymiarze całościowego, zintegrowanego i wielowątkowego potraktowania tego zagadnienia. Raduje również fakt, że Habilitant z autorskim dorobkiem wchodzi w przestrzeń kanonicznych badań tych problemów podejmowanych przez liczące się ośrodki zagraniczne. Z treści i sposobu podejścia Habilitanta do rozpracowania postawionych tez wynika, że niewątpliwie zależy mu na obiektywnej prezentacji szczegółowych zagadnień badawczych, jak i na rzetelnej realizacji postawionych zagadnień i czyni to z niekłamaną dociekliwością badawczą. Należy też wskazać, że w wydawnictwach polskojęzycznych, jak i w zakresie światowej kanonistyki do tej pory nie znalazła się tak szczegółowa monografia tematyczna z zakresu *prawnych aspektów zarządzania dobrami kościelnymi*. Habilitant jest zapewne świadomy, że obrana i tak postawiona teza należy do szczegółowego zakresu Jego badań, stanowiących coraz bardziej zintegrowaną egzemplifikację zagadnień normatywnych promulgowanych w tym zakresie przez Prawodawcę kościelnego. Habilitant w istotnej mierze zdobył się na zaprezentowanie spójnej, całościowej i wyczerpującej wizji obranego zagadnienia. To właśnie temu mają służyć monografie tematyczne. Takiego zadania podjął się ks. dr Paweł KALETA w swoim najważniejszym osiągnięciu naukowym po uzyskaniu stopnia *doktora nauk prawnych*. Opracowanie Habilitanta ma charakter ściśle kanoniczny, dotycząc zagadnień z prawa wyznaniowego, co sam zasygnalizował w prezentacji twierdząc, iż *zarządzanie dobrami kościelnymi nie jest tylko wewnętrznym zagadnieniem Kościoła i nie odbywa się wyłącznie w kręgu podmiotów kościelnych. Kontrahentami kościelnych osób prawnych są również podmioty nieutożsamiające się w żadnym stopniu z Kościołem katolickim* [s.3]. Jasno został określony problem badawczy, który odnosi się wprost do regulacji prawnych istotnych dla zarządzania dobrami kościelnymi, tak kanonicznych jak i mających swoje umocowanie w normach prawa świeckiego. W takiej przestrzeni Habilitant w sposób czytelny ukazał na czym polega specyfika zarządzania dobrami

doczesnymi Kościoła, istotnie różniąca się od form opisanych w normach prawa świeckiego. Habilitant pochylił się nad obroną rzeczywistością w sposób wyjątkowo przemyślany i metodologicznie poprawny. Zaprezentował w środowisku polskich kanonistów i specjalistów prawa wyznaniowego pogłębioną refleksję naukową prawnokanoniczną w tak ważnym zakresie zarządzania dobrami kościelnymi. Czytelnik, który dotychczas szcztakowo mógł poznawać to zagadnienie otrzymał cenną możliwość zaznajomienia się z treścią postawionej tezy badawczej, jak również prawnokanonicznego porządku. Rozprawa habilitacyjna poddana krytycznej ocenie, jak i dorobek ks. dra Pawła KALETY już na tym etapie przekonuje, że Habilitant w swoich badaniach obrał ścieżkę wymagającej oryginalności. Habilitant w prezentowanej rozprawie obrał poprawny klucz naukowych badań i czynności metodologicznych, konsekwentnie i rzetelnie go zastosował, co niewątpliwie wpłynęło na jakość i merytoryczną naukową wartość prezentowanego opracowania.

b. Struktura rozprawy i jej ocena

Analizując całościowo wstęp do zaprezentowanej rozprawy [s. 7-11], zwłaszcza od strony metodologicznej, należy stwierdzić, że został napisany z zachowaniem elementów formalnych, syntetycznie, podając motywy istotne dla zakresu i tematyki obranej tezy badawczej, właściwie nakreślono strukturę całej rozprawy. Habilitant odniósł się do źródeł i literatury przedmiotu, która integralnie jest powiązana z postawioną tezą badawczą i obejmuje zintegrowane normy prawne. W treści wstępu Autor stopniowo sygnalizuje zagadnienia istotne dla rozwinięcia tezy badawczej, z kompetencją wyznacza szlaki naukowego i wiarygodnego rozeznania zagadnień, które integralnie składają się na całość opracowania, jak również uzasadnia wybór właściwych dla omawianego zagadnienia metod. Habilitant jest świadomy celu jaki sobie postawił oraz środków naukowego poznania, które należy zastosować w merytorycznej egzemplifikacji zagadnienia. Poniżej odniosę się do pozostałych części opracowania.

Pierwszy rozdział [s. 13-39] **Pojęcie i rodzaje zarządzania dobrami kościelnymi w KPK/1983** został zrealizowany w tematach i zagadnieniach cząstkowych, a mianowicie: – *Uwagi historyczne* (s. 13-19); – *Prawo do zarządzania dobrami kościelnymi* (s. 19-23); – *Pojęcie zarządzania* (s. 23-26); – *Rodzaje zarządzania* (s. 26-36); – *Zasadnicze kryteria zarządzania dobrami kościelnymi* (s. 36-38); – *Wnioski* (s. 38-39). Należy zgodzić się z Habilitantem, że ten rozdział ma charakter wstępnych rozważań, jednak koniecznych i służebnych dla pozostałych części opracowania. Lektura rozdziału pierwszego przekonuje mnie, że Habilitant prezentuje właściwą refleksję, podpartą źródłowo i podbudowaną literaturą przedmiotu. Refleksja naukowa świadczy o znajomości problemu, właściwej ocenie i wskazuje na obiektywne funkcje uobecniania rzeczywistości, w której dokonuje się samo zarządzanie dobrami kościelnymi, oparte ściśle o pięć szczegółowych kryteriów, jakie określiła Kongregacja ds. Biskupów w Dyrektorium *Apostolorum Succesores*. Refleksję I rozdziału Autor kończy merytorycznymi wnioskami.

Drugi rozdział [s. 41-95] pt. **Zarządzanie dobrami kościelnymi w diecezji** został zrealizowany w merytorycznych zagadnieniach: – *Osobowość prawna diecezji* (s. 42-43); – *Reprezentacja diecezji* (s. 44-53); – *Ustanowienie instytucji na utrzymanie duchownych i diecezji* (s. 53-58); – *Organizacja struktur zarządzania dobrami kościelnymi w diecezji* (s. 59-75); – *Akty zarządzania dobrami diecezjalnymi* (s. 75-87); – *Odpowiedzialność za akty zarządzania* (s. 87-92); – *Wnioski* (s. 92-95). Habilitant dokonał szczegółowej interpretacji norm zawartych w kodeksie prawa kanonicznego i innych kościelnych źródłach prawnych, odnoszących się do instytucji i osób wspierających biskupa diecezjalnego tak w organizacji struktur

zarządzania dobrami kościelnymi, jak i w realizacji szczegółowych zadań w tym zakresie. Habilitant wykazał się precyzją w przedkładanych interpretacjach, co udokumentował w toku omawiania szczegółowych sytuacji i stanu faktycznego. Habilitant kompetentnie omówił wyłuskane zagadnienia, wykazał się właściwą kompetencją w budowaniu merytorycznej narracji zagadnienia. Nie zabrakło również konkludujących wniosków, które stanowią podsumowanie tej części naukowych dociekań.

Treść **trzeciego rozdziału** [s. 97-151] pt. **Zarządzanie dobrami kościelnymi w parafii** Habilitant zrealizował w następujących zagadnieniach: – *Osobowość prawna parafii* (s. 98-100); – *Reprezentacja parafii* (s. 100-109); – *Organizacja zarządzania dobrami parafialnymi* (s. 109-118); – *Uprawnienia proboszcza do zarządzania dobrami parafialnymi* (s. 118-145); – *Usunięcie proboszcza z urzędu za złe zarządzanie dobrami parafialnymi* (s. 146-149); – *Wnioski* (s. 149-151). Ta część opracowania ze względu na formę prezentacji szczegółowych zagadnień posiada walor edukacyjny i zarazem formacyjny, zwłaszcza w odniesieniu do najobszerniejszej grupy duchownych diecezjalnych i członków instytutów życia konsekrowanego, którym biskup diecezjalny powierzył urząd proboszcza, ufając iż podejmą się tej posługi w sposób odpowiedzialny za rozwój tak sfery duchowej, jak i materialnej członków wspólnoty parafialnej. Parafia mająca osobowość prawną i proboszcz jako jej prawny przedstawiciel winni funkcjonować zarówno w przestrzeni kanonicznej, jak i prawno-cywilnej. Bogactwem tych porządków są istotne normy prawne, które stają na straży odpowiedzialnego zarządzania dobrami kościelnymi parafii. Nieodpowiedzialne zarządzanie uzasadnia wszczęcie procesu administracyjnego w celu skutecznego usunięcia proboszcza z urzędu. Również w tej części opracowania bogata i wyczerpująca jest dokumentacja towarzysząca, co znalazło odbicie w treści przypisów i w omówieniu istotnych dla całości zagadnienia spraw. Habilitant potwierdził kompetencję prawno-kanoniczną w wymiarze wiarygodnego badacza i zarazem odpowiedzialnego za właściwe stosowanie dyscypliny prawnej.

Habilitant w **czwartym rozdziale** [s. 153-187] pt. **Zarządzanie dobrami w instytutach zakonnych** wskazał na następujące zagadnienia: – *Podstawy prawne zarządzania dobrami instytutu zakonnego* (s. 154-156); – *Osobowość prawna instytutu zakonnego* (s. 156-158); – *Reprezentacja instytutu zakonnego* (s. 158-159); – *Organizacja struktur zarządzania dobrami instytutu zakonnego* (s. 159-166); – *Akty zarządzania w instytucie zakonnym* (s. 166-176); – *Jurysdykcja ordynariusza miejsca* (s. 176-178); – *Odpowiedzialność za akty zarządzania* (s. 179-183); – *Świadectwo miłości i ubóstwa jako specyfika zarządzania* (s. 183-185); – *Wnioski* (s. 185-187). Szczegółowa analiza kodeksowych norm prawnych i norm własnych okazała się bardzo pożyteczna dla ukazania specyfiki zarządzania dobrami kościelnymi w instytutach życia konsekrowanego i stowarzyszeniach życia apostołskiego. Stanowi istotne dopełnienie we właściwym rozumieniu wszystkich aspektów kościelnego zarządzania dobrami doczesnymi. Specyfika zakonna stanowi również o bogactwie form kościelnej troski w zakresie zarządzania dobrami materialnymi, które umożliwiają skuteczność zarówno dzieł apostołskich, jak i dzieł miłosierdzia (miłości). Habilitant z powodzeniem odniósł się do kanonicznego zakresu uprawnień biskupa diecezjalnego, w którego urząd jest wpisana troska o życie konsekrowane w diecezji i czuwanie nad zarządzaniem dobrami instytutu.

W **rozdziale piątym** [s. 189-219] pt. **Zarządzanie dobrami kościelnymi a inne akty prawne z nim związane** Habilitant dokonał szczegółowej analizy norm istotnych dla zrozumienia różnorodności, jaka towarzyszy samemu zarządzaniu dobrami kościelnymi od podejmowanych czynności zarządzania, które to działania

odzwierciedlają istotę specyfiki zarządzania dobrami kościelnymi na gruncie prawa kanonicznego. Stąd szczegółowa analiza obejmuje zagadnienia: – *Reprezentacja a zarządzanie* (s. 189-195); – *Władza nadzorcza a zarządzanie* (s. 195-201); – *Alienacja a nadzwyczajne zarządzanie* (s. 201-210); – *Transakcje (kan. 1295) a akty nadzwyczajnego zarządzania* (s. 210-217); – *Wnioski* (s. 217-219). Charakteryzując porządek prawno-kanoniczny Habilitant wskazał z przekonaniem, że sama reprezentacja osoby prawnej i zarządzanie jej dobrami nie stanowią tego samego aktu prawnego. Specyficzna zależność wskazuje na specyfikę władzy rządzenia i władzy zarządzania. Ważne jest również zrozumienie pozycji kanonicznej i koniecznych uprawnień samego przełożonego jak i wspierających go urzędów oraz osób sprawujących urzędy. Prezentacja merytorycznej treści zawarta w tym rozdziale wskazuje na Habilitanta jako na osobę mającą doświadczenie w analizie porządku prawnego oraz posiadającą konieczną biegłość istotną dla obiektywnej oceny prawnej i kanonicznej, co potwierdzają pojawiające się wnioski.

Rozdział szósty [s. 221-251] pt. **Skuteczność kościelnych aktów zarządzania w polskim porządku prawnym** zawiera szczegółowe analizy Habilitanta w zakresie skuteczności czynności prawnych integralnie związanych z zarządzaniem majątkiem kościelnym w polskim porządku prawno-cywilnym. Ważne są analizy Habilitanta z zakresu skuteczności kościelnych aktów zarządzania w polskim systemie prawa, jak również ukazanie istotnych różnic choćby w zakresie reprezentacji kościelnych osób prawnych. Prezentacje Habilitanta w tym zakresie uważam za szczególnie pożyteczne na gruncie poznania naukowego i dopełniające zintegrowany obraz postrzegania porządku kanonicznego i porządku cywilnego, z zachowaniem wzajemnych kompetencji i orzekania o skuteczności prawnej. Bezwarunkowa skuteczność kościelnych aktów administracyjnych jest potwierdzona treścią aktu normatywnego, jak również warunkowa skuteczność znajduje swe odzwierciedlenie w treści warunku prawnego. Szczególnie cenne dla całościowego postrzegania prawnych aspektów zarządzania dobrami kościelnymi są przytoczone rozstrzygnięcia sądowe, które uwrażliwiają na podjęcie działań wpływających istotnie na ważność lub nieważność czynności prawnych związanych z zarządzaniem dobrami kościelnymi. Jest to integralne z wolą prawodawcy kościelnego, który obliuguje zarządców kościelnych dóbr do przestrzegania przepisów zarówno prawa kanonicznego, jak i państwowego (kan. 1284§2 KPK).

W **zakończeniu** [s. 253-257] Habilitant dokonał wartościowych sumowań, przywołał tezy podstawowe, które są istotne dla osiągnięć naukowo-badawczych prowadzonej kwerendy. Wnioski ściśle pozostają w integralnej łączności z podsumowaniami cząstkowymi, jakie Autor zamieszczał finalizując kolejne rozdziały. W sposób wystarczający i satysfakcjonujący odniósł się do przepisów prawnych istotnych dla rozpatrywanego stanu faktycznego i przedmiotowych badań. Pod względem formalnym zakończenie również spełnia metodologiczne wymogi stawiane takim opracowaniom. Habilitant nie zamieścił podsumowanie w wersji językowej angielskiej, choć spis szczegółowych zagadnień się znajduje. Wykaz skrótów został zamieszczony na początku publikacji. Natomiast spis treści rozprawy znalazł się na końcu rozprawy.

Należy bardzo pozytywnie odnieść się do wyczerpującej **bibliografii** przedłożonej rozprawy habilitacyjnej, którą stanowią: obfite źródła i literatura przedmiotu. Wydaje się, że Habilitant niczego istotnego nie pominął, czym potwierdził autorską odpowiedzialność za jakość prezentowanego dzieła, tak formalną i merytoryczną.

c. Końcowa ocena rozprawy

Z satysfakcją stwierdzam, że Habilitant przygotowując recenzowane i wskazane przez Niego jako główne osiągnięcie naukowe opracowanie – rozprawę nt. *Prawne aspekty zarządzania dobrami kościelnymi*, Lublin 2017: Wydawnictwo KUL, ss. 294 wykazał się bardzo odpowiednim, dojrzałym i właściwym do stopnia naukowego *doktora habilitowanego* warszatem naukowym. Rozprawa całościowo zawiera dogłębne i przemyślane stwierdzenia, które należy ocenić i postrzegać jako znamienne *novum* naukowego i aktualnego stanu szczegółowych badań. Nie zauważyłem, aby praca posiadała jakieś istotne mankamenty. Habilitant właściwie sprecyzował przestrzeń badawczego trudu, nakreślił dojrzałą konstrukcję i sposób realizacji postawionych celów. W mojej ocenie ze względu na dojrzałość i wiarygodność badań autorskich ks. dra Pawła KALETY należy rozprawę uznać za wystarczającą i znaczący wkład w rozwój dyscypliny naukowej jaką jest *prawo kanoniczne i prawo wyznaniowe*. Prezentowana rozprawa ks. dra Pawła KALETY spełnia wymogi stawiane przez Ustawodawcę opracowaniom habilitacyjnym w Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 16 ust.1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, i w moim przekonaniu stanowi znaczący i istotny wkład Habilitanta w rozwój przedmiotowej dyscypliny.

3. Wnioski końcowe w zakresie oceny osiągnięcia naukowego oraz aktywności naukowej ks. dra Pawła KALETY po uzyskaniu stopnia doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

W podsumowaniu pragnę zwrócić uwagę na następujące konstatacje, do których doszedłem po gruntownej i wnikliwej analizie materiału dostarczonego mi do oceny z racji wszczętego postępowania habilitacyjnego ks. dra Pawła KALETY. Ocena recenzenta musi być rzetelna i wiarygodna, zwłaszcza w zakresie wypowiedzianych i formułowanych kwestii. Dlatego w poczuciu odpowiedzialności naukowej stwierdzam, co następuje:

- Bardzo pozytywnie odnoszę się do czasu podstawowej i specjalistycznej formacji teologicznej i kanonicznej Habilitanta, a więc do okresu i uczelni Jego studiów kanonicznych jako specjalizacyjnych: na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie i zdobytego tam stopnia naukowego *doktora nauk prawnych* w dyscyplinie *prawo kanoniczne*, co zostało potwierdzone przez załączony dyplom doktorski, a wcześniej w Wyższym Seminarium Duchownym w Radomiu i uzyskaniu magisterium z teologii na WT UKSW.
- Okres zatrudnienia na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL obfituje również w zajęcia dydaktyczne i organizacyjne. Podejmuje się trudu recenzenta prac magisterskich i czynnego udziału w pracy Katedry Norm Ogólnych i Kościelnego Prawa Majątkowego WPPKiA KUL. Habilitant podejmuje się przygotowania ekspertyz z zakresu prawa majątkowego.
- Należy wskazać, że po uzyskaniu stopnia *doktora nauk prawnych* w zakresie *prawa kanonicznego*, z racji zatrudnienia na WPPKiA KUL wykazał się permanentnym rozwojem naukowym w podejmowanej pracy dydaktycznej i w szczegółowych badaniach naukowych, co potwierdzone

zostało przez opublikowanie znaczącego dorobku naukowego: monografie i artykuły, poprzedzające wydanie rozprawy habilitacyjnej, przedstawionej jako główne osiągnięcie badawcze. Habilitant w swoich badaniach jest wiarygodnym, sumiennym i odpowiedzialnym za merytoryczną jakość prezentowanych tez i osiągnięć. Habilitant przedstawia w nich dogłębną analizę prezentowanych szczegółowych problemów, wszystkie publikacje zawierają w swojej treści istotne dla naukowych publikacji *novum*, jako osobisty i znaczący wkład Autora w rozwój dziedziny wiedzy jaką jest prawo kanoniczne i prawo wyznaniowe. Jestem przekonany, że Habilitantowi towarzyszy permanentna myśl, iż trud naukowo-badawczy wymaga od Niego postawy rzetelności i niezwykłej uczciwości w formułowaniu osiągnięć wieńczących poszczególne etapy naukowego rozwoju. Habilitant wykazuje w swoich pracach dojrzałą samodzielność i odpowiedzialne korzystanie z aparatu metodologicznego.

- Dorobek naukowy ks. dra Pawła KALETY cechuje spójność i szczegółowość badawcza, zintegrowana zagadnieniami V Księgi KPK. Powyżej w recenzji wskazałem, że Jego publikacje i opracowania są istotne dla rozwoju badanej dziedziny a prezentowane tezy i osiągnięcia przyczyniają się do znaczącego pogłębienia myśli badawczej środowiska kanonistów, jak również specjalistów prawa wyznaniowego. Publikacje Habilitanta mają walor poznawczy, formacyjny, zdecydowanie rozwijają twórczo myśl badawczą Autora, który dyskretnie ujawnia własne elementy i oryginalnie proponowane przyczynki do osiągnięć naukowych już dokonanych. Jako recenzent jestem przekonany, że osiągnięcia autorskie Habilitanta należy zakwalifikować do ważnych badań z zakresu kanonistyki polskiej i prawa wyznaniowego. Habilitant przez własne przyczynki naukowe (podejmowane badania) ujawnia się jako nowy specjalista z zakresu kanonistyki i prawa wyznaniowego, słusznie będący Kandydatem do samodzielności naukowej.
- Dotychczasowa aktywność w zakresie działalności naukowej i organizacyjnej zostaje przeze mnie oceniona bardzo pozytywnie. Również w tej samej tonacji i krytycznej ocenie odbieram Jego autorskie publikacje: monografie i artykuły, stanowiące dotychczasowy dorobek naukowy, a zwłaszcza wskazaną przez Habilitanta jako Jego główne osiągnięcie badawcze monografia pt. *Prawne aspekty zarządzania dobrami kościelnymi*, Lublin 2017, ss. 294. W mojej skromnej ocenie publikacje autorskie ks. dra Pawła KALETY stanowią istotny i zarazem znaczący wkład w rozwój dyscypliny jaką jest *prawo kanoniczne* i *prawo wyznaniowe*. Powyżej szczegółowo uzasadniłem co zaważyło na takiej ocenie, a zwłaszcza poziom podjętych badań i specjalizacja w podejściu do prezentowanych twierdzeń autorskich, jak również źródłowe potraktowanie treści zarówno artykułów i samej monografii, którą Autor zaprezentował jako najważniejsze własne dokonanie naukowo-badawcze. Habilitant prezentując opracowania zawsze zdobywał się na sumienną naukowo-badawczą, zachowując należyty szacunek dla samych badań i rozwoju obranej dziedziny oraz dyscypliny badawczej. Habilitant wykazał się głęboką troską, niezbędną dla rozwoju badań naukowych i analizy naukowej w tak specjalistycznej i wąskiej tezie badawczej, jak również wykazał gotowość do poddania się krytycznej ocenie w toku ubiegania się o nadanie stopnia naukowego *doktora habilitowanego nauk prawnych* w dziedzinie *prawa kanonicznego*. Jestem przekonany, że Habilitant przez włożony trud badawczy odpowiednio zadbał o jego pozytywną i satysfakcjonującą realizację naukową. Wykazał się należytą starannością i

rzetelnością, dokumentującą prezentowane treści w zakresie opracowywanych szczegółowych zagadnień. Jego osiągnięcia są adekwatne do nadania stopnia doktora habilitowanego i dokonania dalszej promocji na ścieżce naukowego rozwoju. Powyższe stwierdzenia w zakresie oceny wyraziłem z wewnętrznym przekonaniem i satysfakcją. Habilitant wykazał, że posiada konieczne talenty, istotne dla podejmowanych badań naukowych oraz odpowiednie przygotowanie dla kontynuacji dalszych badań i pracy naukowo-badawczej już jako samodzielny pracownik naukowy. Jestem przekonany, że będzie wiarygodnie ubogacał środowisko polskich kanonistów, zarówno teoretyków prawa jak i praktyków aplikujących promulgowane normy. Habilitant niewątpliwie posiada odpowiednie przygotowanie, dobrą energię, osobiste zdolności, które może właściwie skanalizować dla rozwoju i dobra kanonistyki polskiej i światowej.

- Rekapitulując powyższe uważam, że przedłożony mi do oceny dorobek naukowy Habilitanta, a więc publikacje po uzyskaniu stopnia *doktora nauk prawnych* w zakresie *prawa kanonicznego*, a szczególnie monografia wskazana jako główne osiągnięcie, spełnia kryteria wskazane w art. 16 ust.1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. nr 65, poz. 695 z późn. zm.) i stanowi w moim przekonaniu istotny i znaczący wkład Habilitanta w rozwój wskazanej dyscypliny naukowej. Dlatego z przekonaniem wnoszę do powołanej w dniu 9 maja 2017 roku Komisji Habilitacyjnej o podjęcie uchwały i skierowanie wniosku do Rady Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie o nadanie ks. drowi Pawłowi KALECIE stopnia *doktora habilitowanego nauk prawnych* w zakresie *prawa kanonicznego*.

Wrocław, dnia 28 czerwca 2017 roku

Papieski Wydział Teologiczny
ul. Katedralna 9, 50-328 Wrocław
ks. Wiesław Wenz
ks. prof. zw. dr hab. Wiesław Wenz
Kierownik Katedry Prawa Kanonicznego
i Prawa Wyznaniowego

Papieski Wydział Teologiczny we Wrocławiu

ks. prof. zw. dr hab. Wiesław Wenz

KIEROWNIK KATEDRY PRAWA KANONICZNEGO
I PRAWA WYZNANIOWEGO

50-329 Wrocław; pl. Katedralny 12/6
e-mail: wwenz@archidiecezja.wroc.pl
www: wenz.archidiecezja.wroc.pl
kom.: +48/694448176; 071/321-74-15

Opinia Członka Komisji

W ocenie kwalifikacyjnej na szczególne zauważenie zasługuje zdobyte przez ks. dra Pawła KALETE specjalistyczne wykształcenie prawniczo-kanonicznego na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II w Lublinie, jak również specjalistyczne wykształcenie z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń zdobyte na Uniwersytecie Warszawskim. To przygotowanie merytoryczne znalazło również właściwe odzwierciedlenie i wartość naukową w podejmowanej przez Habilitanta działalności naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej, a przede wszystkim w merytorycznej zawartości opublikowanych autorskich i eksperckich opracowań: monografii i artykułów, przedstawionych do krytycznej oceny szczegółowej. W moim przekonaniu monografie, artykuły i opracowania Habilitanta zostały opublikowane w czasopismach naukowych i recenzowanych, spełniają wymogi stawiane przez kryteria metodologiczne opracowaniom naukowym, Autor prawidłowo określił w nich problem badawczy a następnie w sposób logiczny i dociekliwy, korzystając z bogatej literatury przedmiotu, dokonał egzemplifikacji podejmowanych szczegółowych zagadnień. W każdym opracowaniu Kandydat swoje tezy badawcze udokumentował źródłowo, jak również wskazał na bogatą literaturę przedmiotu, co wiernie potwierdzają przypisy umieszczone w opublikowanych tekstach naukowych. Habilitant nie ograniczał się do samej relacji naukowych osiągnięć innych autorów, lecz wykazał, że posiada zdolność do prowadzenia naukowego dialogu, a nawet rzeczowej, odpowiednio umotywowanej polemiki (dyskusji), co jest znamienne dla stopniowo nabywanej samodzielności naukowej. Jego twórczość specjalistyczna jest wartościowa i przyczynia się do stałego rozwoju naukowego również innych osób, tworzących środowiska zainteresowane zgłębianiem szczegółowych problemów badawczych w zakresie klasycznych zagadnień kanonistyki i zagadnień z zakresu prawa wyznaniowego. Habilitant odznacza się sumiennością w badaniach naukowych oraz zauważalną pracowitością, która jest konieczna przy powstawaniu liczących się w środowisku kanonistów i specjalistów prawa wyznaniowego opracowań.

Z satysfakcją stwierdzam, że Habilitant przygotowując recenzowane i wskazane przez Niego jako główne osiągnięcie naukowe opracowanie – rozprawę nt. *Prawne aspekty zarządzania dobrami kościelnymi*, Lublin 2017: Wydawnictwo KUL, ss. 294 wykazał się bardzo odpowiednim, dojrzałym i właściwym do stopnia

naukowego *doktora habilitowanego* warsztatem naukowym. Rozprawa całościowo zawiera dogłębne i przemyślane stwierdzenia, które należy ocenić i postrzegać jako znamienne *novum* naukowego i aktualnego stanu badań. W rozprawie Habilitant właściwie sprecyzował tematykę i przestrzeń badawczą, przyjął dojrzałą konstrukcję metodologiczną i sposób realizacji postawionych celów. Rozprawa wskazuje na znaczącą dojrzałość i wiarygodność badań autorskich ks. dra Pawła KALETY, dlatego należy ją uznać za wystarczający wkład, będący znaczącym w rozwój dyscypliny naukowej jaką jest *prawo kanoniczne i prawo wyznaniowe*. Jestem przekonany, że prezentowana rozprawa ks. dra Pawła KALETY spełnia wymogi stawiane przez Ustawodawcę opracowaniom habilitacyjnym w Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z art. 16 ust.1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, i w moim przekonaniu stanowi znaczący i istotny wkład Habilitanta w rozwój powyższych dyscyplin. Habilitant wykazał głęboką troskę, niezbędną dla rozwoju badań naukowych i analizy naukowej, w tak specjalistycznej tezie badawczej. Uważam, że Jego osiągnięcia są adekwatne do nadania stopnia doktora habilitowanego i dokonania dalszej promocji na ścieżce rozwoju naukowego.

Wrocław, dnia 28 CZERWCA 2017 roku

Papieski Wydział Teologiczny
ul. Katolicka 9, 50-328 Wrocław
x. Wiesław Wenz
ks. prof. zw. dr hab. Wiesław Wenz
Kierownik Katedry Prawa Kanonicznego
i Prawa Wyznaniowego